

Kónya-Hamar Sándor

Halott költők babérfája

In memoriam...!

Ilyen időben, ...mindig tünődve,
sóval meghordott templomokban
és csontharangról szélbe lépve...!
S a mindig zenélő madár
és mézsziklán vöröslő agancsról
zokogva minden délután,
ahogy a zongorán -
ahogy a fekete kenyéren
és édes holdon tengődő García Lorcán
pörög a duende, és ő az ász,
ahogyan Szócs Gézával az erdélyi sirályszerű -
ahogy Dylan Thomas
száz dél-walesi holdszüretkor,
és Chopin valahol, akárhol -
de találkozik a Te s az Én -
Mindig egy európai zápor főterén -

Kolozsvár, 2020. november 14.

(Szócs Géza temetésekor, a Barátság Világnapján)

1.) Még egyszer Shelley-vel

Ne a vizet, a benne élő fényt
Imádd önként –

Minden oltár befalazott jósnő,
S a nyakadba kötött sós kő,
Nyugtalanságod, is hozzá ránt –

Nézd, hogy feszül a hajópánt –
Szakadj már, te öreg ében!
Látod? A Hold fémarcú árnyék,

És örök a szándék:
Valakinek lenni a víz
Alakért könyörgő tömegében!-

2.) D'annunzio cédrusa

Mint egykor..., akárki...!
Vízre lépsz te is –

Küldetés az alkony vérpadán –
Beröppen kezed a hullám ablakán
S a ringó tükör összetör.

Magadat már úgysem látod.
Az időé minden csobbanásod.
Csábítod a kék eget –

Nyáját tereli így láthatatlan pásztor.
Látszik már a tűzből épült házsor,
Hol magasan cédrusod integet –

3.) Ady utolsó hajója

Bűn pörög a tenger dobján.
Jónás halán Dante-moszat.

Rájarajok világítanak kifeszített csolnakokat.
Merre jár az Öreg Halász?
Sirályfió miről szólhat?

Kemény csipke nehezíti elmerülő tornyainkat.
Lassul a víz, tisztul végre.
Örvénylik a Nagy Hal vére.

Ady épp hunyorít. Fehér csontról sötét szélbe.
S szitkozódva azt jegyzi fel,
Mitől már a só is égne!-

4.) Byron ceruzavázlata

Ceruza szánt rajtad
Éh és szomj kristálya:

Háborgó ösvényen hallgat
Magasan ácsorgó árboc
S a vitorlán osonó fényt imádja -

Fátylas a part, angyaljárda,
Víz tárnában a só bikája,
Szarvában elvadult dallam -

Ujjait vízbe mártja halkán,
És szétpattintja szárnyát a szél
A sirálytalan kavargásban -

5.) Jeszenyin kiszáradt pohara

Ráncot ásó könnycsepp, lüktető sírás!
Hullámaid szétküldi más,

S maradnak a nem szájra való titkok.
Varjak támadják a napsütést. S itt-ott
Még kiségit a havazás.

Kocsmapohárból szállnak az évek,
Kiséri szőke muzsikének –
Hóban vesztegelő delfinek.

A szél egyetlen zsoltára sem érti meg,
Hiába hiszed: mindenből kimaradsz.
Szttyeppe-aszályban tündöklő Krisztus-arc –

6.) Nagy László csikója

Úzi a tengeren, ami volt, ami lesz,
Meredő moraj és növényi nesz.

Elítélt dobszóló párálló vállain.
Lucskos lábához hajlít a kín
Sópatkót, ékírást.

Fehér a sörénye, patája fekete.
Havazó két szárnya mit vagdal felette?
A holdat kiitta, a napot megette.

Fején már korona, babérfák gyökere.
Zokogó zománuban gyöngye és kölese.
Hátán a Parnasszus követe...!

7.) Martin Eden madara

A gyolcslobbanású, nyilalló szikár,
Kiszámolt bolyokról leszakadt sirály,

Holttenger lánya tán, kit matróz nem vigyáz,
Tornádó tölcsére soha le nem igáz,
Zarándokindulat és mocsári láz?

Higgyem, hogy madaram? Hullámba úgy zuhan,
Utolsó mélységig mutatja új utam!
Ajakközén a víznek lebeg ott a kő is –

Ő mélyre jut. És fölbukik. Ókori főnix!
Vízcsóva emeli, terjed ragyogón –
Rohanok feléje hozsannás habokon!

8.) Csoóri Sándor delfinnosztalgiaja

Tengertelen népé
A hullámokon elvágódó villám –

Keresztény, hindu vagy iszlám
Önkéntes pusztával pörölő lelke.
Delfineknek énekelve,

A víz hegyláncain kerengő emlékezet
Meztelen, akár hajnal.
S egy sóvárgó, védtelen jajjal,

Ágaskodva előtte lefékezett –
Hely sincs már az ámulásra.
Az idő az emlékezet árulása!

9.) Ovidiusz levele

Dagályseperte homokon sócsánkos
Hínárcöreit táncolja a nyár.

Ó, milyen földhöz szorító fájdalom!
És fohászok habosra hajszott nyája,
De partra néz emelkedve egy százhúrú domb

S a sziklák torkára égetett hold,
Ki sosem töltheti a szelek négyszögét...
Falovával is mélyre bukik Odüsszeusz,

Míg sirályok nyelvén az európai pusztaság –
S láthatáron járva, miként a vitorlák,
Ösvényt a vízre a te kezéd dob!

10.) Pilinszky éjszakája

Amikor körbefut a híg ezüst
Éjféli anyajegyén az árnak,

Mélységek ösztönét szervezi valami,
Azzal, hogy megkeres,
Fölemelt kezemben nyitva a sókereszt –

S bármilyen ablakból látható
Sírással még egyszer fölszabadítható –
A fölös hab, akár a vesztőhelyi hó,

S a fény sem becsüli csak északi voltát,
Míg itt jár a köldökén kagylókat bontó
Mackó s a halpikkelyre jegyzett imádság –

11.) Dylan Thomas sóhaja

Ördögcsöndben a korallkakas kilép,
„Csöndben ne lépj az éjszakába át!” –

Leszárnnyazott nász után mostmár
Északi csolnakban, röptülő halaknak
Kimetszhetik szívét,

Kespenge-rom a félhold átfagyott testén is,
És sós köldökén forgatja
Vizi börtönét a föld –

De homokot nem érint, száll a gyolcsgalamb –
Kiséri kagylószabdalta gyanú,
Vezeti angyalokba temetkező szél –

12.) García Lorca gyöngykagylója

Hol ösztönök csipkézik
A mélység fordított tornyait,

Tekintetem a tenger kulcsa –
Sirálycsont-merész. És milyen furcsa:
Kagyló sebzi fel homlokom!

Ott piheg máris a tornyokon,
És gyúl benne feketén a víz lobogója.
Szólítlak, kozmikus homokóra:

A titkon sértő szépség magvát add!
Jelét adtam rád. Tépd ki csak magad,
S gyöngyhalászösztönöd örökre itt marad!

13.) Szócs Géza sirálybőr cipője

Még egyszer az a tengerjáró cipő!
És rongyos sugarak, ujjak vízi orgonán –

S elhunyt szemmel arról, hogy élsz...!
A tükörrre írt éjszakákról mogorván.
S ha arcod a mélyből fölbukásra kész,

Soha, soha többé ragadozó vízről!
Miként harangok alatt, zihálva a hírtől:
Hogy hiába ne, hiába ne konduljatok...!

Kigyulladt és félrebeszél a hold.
Csillag szór sót a vízbe. Kobold
Én vagyok. Orgonasípok közt csak egy. Okuljatok!

14.) Rilke vörös hattyúja

Hullámok hátáról a mozdulat
Az alkony sebébe kap

S látom újra partot ér
Az éjszakákat átúszó.
Vér és fény igazsága!

Víztölcsérből szállnak az évek.
Pörköli őket hattyúénekek –
A parton máglya s guruló ágyúszó.

Készülhet-e hattyú másra?!
Hely sincs már árulásra.
Az idő az emlékezet áradása!

15.) Farkas Árpád keserve

Avarszőnyeg s hóalagutak –
Minden tünemény orra bukhat!

De él! – s miként vándorló kín
Vezeti a vízesésből kilépő fényt –
Harmat és dér gólyoscsapágyain –

Bércek keserves hatalmával.
Magyar igék fekete hattyújával.
Hazatért Justinianusként –

S hiába fáj, már hiába éget:
„A Keleti Kárpátokból beseprik
A remetéket!”

